

Paide Hillar Hanssoo Põhikooli

õppekava

Sisukord

ÜLDSÄTTED	4
§ 1. Õppekava reguleerimisala ja ülesehitus	4
ÜLDOSA.....	5
1. Põhihariduse alusväärtused	5
§ 2. Kooli väärtused	5
2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	5
§ 3. Põhikooli sihiseade.....	5
§ 4. Pädevused.....	6
3. Õppimise käsitlus ja õppekeskkond	8
§ 5. Õppimise käsitlus	8
§ 6. Õppekeskkond.....	10
4. I kooliaste (1.–3. klass)	11
§ 7. I kooliastme pädevused	11
§ 8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes	11
5. II kooliaste (4.–6. klass)	12
§ 9. II kooliastme pädevused.....	12
§ 10. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes	12
6. III kooliaste (7.–9. klass).....	13
§ 11. III kooliastme pädevused	13
§ 12. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes.....	14
7. Õppekorraldus	14
§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained	14
§ 14. Läbivad teemad	14
§ 15. Õppe ja kasvatuse korralduse alused, loovtöö korraldamise põhimõtted.	15
§ 16. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine	20
§ 17. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste kord	20
8. Õpilase arengu, õppimise toetamise ja hindamise korraldus. Klassi ja põhikooli lõpetamine	23
§ 18. Hindamine	23
§ 19. Kujundav hindamine	23
§ 20. Hinnetest ja hinnangutest teavitamine.....	24
§ 21. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	24
§ 22. Järelevastamine ja järeltööde sooritamise kord.....	25
§ 23. Kokkuvõttev hindamine	25
§ 24. Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine	26
§ 25. Hinde ja hinnangute vaidlustamise kord	27

§ 26. Õpilase järgmisse klassi üleviimine, täiendavale õppetööle jätmine ja klassikursuse kordamine.....	27
§ 27. Põhikooli lõpetamine.....	27
9. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine.....	28
§28 Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	28

ÜLDSÄTTED

§ 1. Õppekava reguleerimisala ja ülesehitus

- (1) Paide Hillar Hanssoo Põhikooli õppekava aluseks on põhikooli riiklik õppekava.
- (2) Põhikooli kooliastmed on:
  - I kooliaste – 1.–3. klass;
  - II kooliaste – 4.–6. klass;
  - III kooliaste – 7.–9. klass.
- (3) Paide Hillar Hanssoo Põhikooli õppekava koosneb üldosast, ainevaldkondade kavadest, ainekavadest ja valikõppeainete ainekavadest.
- (4) Ainevaldkonnad ja neis kirjeldatavad kohustuslike õppeainete ainekavad on:
  - 1) keel ja kirjandus;
  - 2) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel ja eesti keel teise keelena;
  - 3) matemaatika;
  - 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
  - 5) sotsiaalsained: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
  - 6) kunstained: muusika, kunst;
  - 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
  - 8) kehaline kasvatus.
- (5) Valikõppeained on:
  - 1) maleõpetus;
  - 2) informaatika;
  - 3) karjääriõpetus;
- (6) Läbivate teemade eesmärgid, oodatavad tulemused ja nende käsitlemine on kirjeldatud ainevaldkondade üldosades.

ÜLDOSA

1. Põhihariduse alusväärtused

§ 2. Kooli väärtused

- (1) Paide Hillar Hanssoo Põhikool on loodusainetele ja keeleõppele keskenduv, loovust arendav ja tervist edendav kool. Kooli eripäraks on maleõpetuse valikaine ja lõiminguprojektide ning õpirännete kasutamine õppetöö osana. Töötame õpilase mitmekülgse arengu, positiivsete väärtushinnangute ja konkurentsivõimelise hariduse andmise nimel. Toetame võrdsel määral õpilase vaimset, füüsilist, kõlbelist, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut. Loome tingimused õpilaste erisuguste võimete tasakaalustatud arenguks ja eneseteostuseks ning teaduspõhise maailmapildi kujunemiseks.
- (2) Kooli missioon on aidata kaasa isiksuse väärtushinnangute väljakujunemisele ja hariduse väärtustamisele. Kujundame väärtushoiakuid ja -hinnanguid, mis on isikliku õnneliku elu ja ühiskonna eduka koostoimimise aluseks, ning tagame riiklikus õppekavas nõutavad pädevused ja üldoskused.
- (3) Peame oluliseks järgmisi põhiväärtusi:
  - õppimine** – oleme ennastjuhtivad õppijad.
  - austus** – oleme sallivad, hoolivad, abivalmid ja arvestame individuaalsusega.
  - ettevõtlikkus** – oleme avatud ja loovad ning väärtustame koostööd.
- (4) Alusväärtustena tähtsustame üldinimlikke väärtusi (ausus, hoolivus, aukartus elu vastu, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu) ja ühiskondlikke väärtusi (vabadus, demokraatia, austus emakeele ja kultuuri vastu, patriotism, kultuuriline mitmekesisus, sallivus, keskkonna jätkusuutlikkus, õiguspõhisus, solidaarsus, vastutustundlikkus ja sooline võrdõiguslikkus).

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

§ 3. Põhikooli sihiseade

- (1) Põhikoolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Aitame kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast tulevikus täisväärtuslikult teostada erinevates rollides perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Põhikoolis on meie õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- (3) Teeme tööd selleks, et luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õpikeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- (4) Põhikool kindlustab põhiliste väärtushoiakute kujunemise. Meie eesmärk on panna õpilane mõistma oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tundma vastutust

tegude tagajärgede eest. Loomes aluse enese määratlemiseks eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes on eneseteadlik ning suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.

- (5) Aitame õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes. See tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ning elukestvaks õppeks. Põhikooli lõpetanud noor saab aru oma tulevastest rollidest perekonnas, töölus, ühiskonnas ja riigis.
- (6) Teeme koostööd, et tagada teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste omandamine ja arendamine kogu kooli õppe- ja kasvatusprotsessi, kodu ja kooli koostöö ning õpilase vahetu elukeskkonna ühistoime tulemusena.
- (7) Seisame eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise ja arengu eest, seepärast pöörame põhikooliõpetuses ning kasvatuses erilist tähelepanu eesti keele õppele.

§ 4. Pädevused

- (1) Peame oluliseks üld-, valdkonna- ja õppeainepädevuste kujundamist.
- (2) Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülelised pädevused, mis on olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Jälgime ja suuname üldpädevuste kujunemist õppeainete, ent ka tunni- ja koolivälise tegevuse kaudu, samuti kooli ja kodu ühistöös.
- (3) Paide Hillar Hanssoo Põhikoolis kujundatavad üldpädevused on:
  - 1) kultuuri- ja väärtuspädevus – suutlikkus hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalnormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandiga ja nüüdiskultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt; hinnata üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, väärtustada inimlikku, kultuurilist ja looduslikku mitmekesisust; teadvustada oma väärtushinnanguid;
  - 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – suutlikkus ennast teostada, toimida teadliku ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; teada ning järgida ühiskonnas kehtivaid väärtusi ja norme ning erinevate keskkondade reegleid; teha koostööd teiste inimestega erinevates olukordades; aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel;
  - 3) enesemääratluspädevus – suutlikkus mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; järgida terveid eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme;
  - 4) õpipädevus – suutlikkus organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas ning hankida õppimiseks ja karjäärivalikuteks vajaminevat teavet; planeerida õppimist ning seda plaani järgida; kasutada õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades; analüüsida oma teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust;
  - 5) suhtluspädevus – suutlikkus ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada nii emakeeles kui võõrkeeles, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust;

kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt ning kokkuleppel põhinevat suhtlemisviisi;

- 6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus – suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid koolis ja igapäevaelus; suutlikkus kirjeldada ümbritsevat maailma loodusteaduslike mudelite ja mõõtmisvahendite abil ning teha tõenduspõhiseid otsuseid; mõista loodusteaduste ja tehnoloogia olulisust ja piiranguid; kasutada uusi tehnoloogiaid eesmärgipäraselt;
- 7) ettevõtlikkuspädevus – suutlikkus ideid luua ja neid ellu viia, kasutades omandatud teadmisi ja oskusi erinevates elu- ja tegevusvaldkondades; näha probleeme ja neis peituvaid võimalusi; seada eesmärgid ja neid ellu viia; korraldada ühistegevusi, näidata algatusvõimet ja vastutada tulemuste eest; reageerida loovalt, uuendusmeelselt ja paindlikult muutustele; võtta arukaid riske.
- 8) digipädevus – suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat toimetulekuks kiiresti muutuvus ühiskonnas nii õppimisel, kodanikuna tegutsedes kui ka kogukondades suheldes; leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; osaleda digitaalses sisuloomes, s.h. tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; kasutada probleemlahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.
- (4) Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad ainevaldkonna. Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine. Seda toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad lõiming teiste ainevaldkonna õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus.
- (5) Üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist toetavad lisaks õppetundidele õppeaineteüleised projektid, koostööprojektid sõpruskoolidega, ainenädalad, ainekonkurssidest osavõtmine, temaatilised konverentsid, teatrietenduste- ja muuseumide külastamised, kooli laulu- ja tantsuetendused, tähtpäevaaktused, tänuvastuvõttud parimatele õpilastele ja nende vanematele, tervisepäevad, mitmekülgne sportlik tegevus. Kooli omapära aitab kujundada mitmekesine huvitegevus, mis annab õpilastele võimaluse oma oskuste rakendamiseks erinevates valdkondades ning osa võtta erinevatest konkurssidest. Mitmekülgsed tegevused moodustavad terviku, mis aitavad kaasa õpilaste suutlikkuse oma elu planeerida ja tulla toime erinevates olukordades.
- (6) Ainekavades esitame osaoskuste või õppeteemade kaupa taotletavad õpitulemused, mis toetavad kooliastmete õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele suuline või kirjalik tagasiside.

3. Õppimise käsitus ja õppekeskkond

§ 5. Õppimise käsitus

- (1) Õppekavas käsitame õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. See tähendab selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õpikeskkonna kaudu kindlustame koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatusgevuse. Õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.
- (2) Mõistame õpetamist kui õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.
- (3) Mõistame kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärasest soovist enda identiteediselgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.
- (4) Õpet kavandades ja ellu viies
  - 1) arvestame õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
  - 2) arvestame, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
  - 3) võimaldame õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;
  - 4) kasutame teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; teeme uurimistöid ning seostame erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
  - 5) loome võimalused õppimiseks ja toimetulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes;
  - 6) kasutame nüüdisaegset ja mitmekesist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet);
  - 7) kasutame asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
  - 8) kasutame diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igaühe individuaalsust.

(5) Valdkonnasisesed ja -ülesed lõiminguvõimalused

- 1) Õppetegevuse ja selle tulemused kujundame tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu kaudu püüdleme, et õppimine muutuks tähenduslikumaks, millele aitavad kaasa suhtlemine ja arutelud.
- 2) Lõimingu saavutamist kavandame õppekava arenduse ning õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.
- 3) Lõiming kajastub e-päevikus õppetundide õppetegevuste kirjelduses.
- 4) Lõimingu õnnestumiseks on oluline õpetajate koostöö.
- 5) Õppe lõimimiseks järgime erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa õppeainete, koolisisesete projektide ja läbivate teemade rõhuasetuste, õppeülesannete ning -viiside abil.
- 6) Lõimingu saavutamiseks korraldame õpet ja kujundame õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.
- 7) Viime läbi lõiminguprojekte koostööpartneritega nii maakondlikul kui rahvusvahelisel tasandil.

(6) Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- 1) Igal kooli töötajal on võimalik osaleda kooli arengut puudutavate teemade püstitamises, aruteludes ning otsuste vastuvõtmisel.
- 2) Õpetaja tööd ja õpetajate koostööd planeeritakse lähtudes kooli arengu- ja õppekava eesmärkidest, üldtööplaanist ja teistest õigusaktidest.
- 3) Töökoosolekud on üldjuhul planeeritud ajale, kui kõik õpetajad saavad osaleda (tunnivälisele ajale).
- 4) Kooliülesed koostööpäevad, koolitused ja õppekäigud planeeritakse üldjuhul koolivaheaegadele.

(7) Karjääriõppe korraldamine

- 1) Karjääriteenuste eesmärgiks on aidata õpilasel arendada teadlikkust iseendast, omandada teadmisi töömaailmast, elukutsetest ja õppimisvõimalustest ning kujundada hoiakuid ja toimetulekuoskusi, mis soodustavad kaasaegsele tööturule sisenemist, karjääriotsuste tegemist ning eneseteostust.
- 2) Õppe- ja kasvatustöö eesmärkide püstitamisel on aluseks võetud riikliku õppekava läbiv teema "Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine", mille raames käsitletakse teemat integreeritult kõikides kooliastmetes. Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimise võimalustest ning tagab õpilastele karjääriplaneerimise kättesaadavuse.
- 3) Karjääriplaneerimise temaatikat käsitletakse läbivalt terve põhikooli jooksul: igal õppeaastal ülekoolilistel töövarjupäevadel osaledes; karjääriõpetuse tundides, kus keskendutakse õpilase sotsiaalsetele ja toimetulekuoskustele, oma huvide ja võimete tundmaõppimisele ning arendamisele; arenguestlustel.
- 4) Karjääriplaneerimise temaatikat käsitletakse erinevates õppeainetes ning lisaks kaasatakse spetsialiste (nt karjääriõustajaid, külalisõpetajaid jne) ja viiakse läbi temaatilisi õppetegevusi väljaspool kooliruumi. Olulisel kohal on koostöö kogukonna, teiste asutuste ja lastevanematega, mis võimaldab võimalikult õppijakeskset lähenemist.

- 5) Karjäärinõustamises on III kooliastmes fookuses edasiõppimise temaatika ning toetavates tegevustes tehakse koostööd teiste asutustega ja lähtutakse ennekõike õpilase enda huvidest ja soovidest.

§ 6. Õppekeskkond

- (1) Õppekeskkond on õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslus, milles õpilased arenevad ja õpivad. Paide Hillar Hanssoo Põhikooli õppekeskkond toetab õpilaste arenemist iseseisvaiks ja aktiivseiks õppijaiks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.
- (2) Korraldame Paide Hillar Hanssoo Põhikoolis õppe nii, et see kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.
- (3) Paide Hillar Hanssoo Põhikooli sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel
  - 1) osaleb kogu koolipere;
  - 2) loome vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusena seotud osaliste vahel;
  - 3) kohtleme kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
  - 4) jagame asjakohaselt ja selgelt otsustusõiguse ja vastutuse;
  - 5) märkame ja tunnustame kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidume õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
  - 6) teeme kõik selleks, et vältida õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
  - 7) oleme avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
  - 8) loome õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
  - 9) loome õhkkonna, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul ning mis rajaneb usalduslikel suhetel;
  - 10) korraldame koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;
  - 11) korraldame koolielu, lähtudes rahvusliku, soolise ja muudel alustel võrdse kohtlemise põhimõtetest.
- (4) Füüsilist keskkonda kujundades jälgime, et
  - 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
  - 2) on võimalus kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooli raamatukogu;
  - 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
  - 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
  - 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
  - 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

- (5) Õpet korraldame võimalusel ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, tegevus- ja keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

4. I kooliaste (1.–3. klass)

§ 7. I kooliastme pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;
- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda ning ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

§ 8. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

- (1) Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitähtsuseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning edasiseks edukaks õppetööks valmisoleku kujunemine. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendutakse:
- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
  - 2) koolis käimisesse ja õppimisesse positiivse suhtumise kujunemisele;
  - 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
  - 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;

- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
  - 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide rakendamisele.
- (2) Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.
- (3) Õppetöö korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

5. II kooliaste (4.–6. klass)

§ 9. II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikme, sõbra, kaaslase ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt õppeülesande iseärasustest;
- 3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;
- 4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;
- 5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;
- 6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;
- 7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsust ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;
- 8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamiseks erinevates eluvaldkondades;
- 9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;
- 10) oskab kasutada arvutit suhtlus- ja töövahendina ning arvutiga tekste vormistada;
- 11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada ning teha vahet faktil ja arvamusel;
- 12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;
- 14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

§ 10. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

- (1) Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi

õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
  - 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
  - 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
  - 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.
- (2) Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

6. III kooliaste (7.–9. klass)

§ 11. III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamuste vabalt ja lugupidavalt;
- 4) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 5) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 6) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 7) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 8) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 9) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 10) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 11) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnilisi vahendeid eesmärgipäraselt ja ohutult kasutada;
- 12) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 13) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;
- 14) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 15) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

§ 12. Õppe ja kasvatus rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatus p hitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat  piteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendutakse

- 1)  pimotivatsiooni hoidmisele;
- 2)  ppesisu ja omandatavate oskuste igapäevaeluga seostamisele ning nende tulevases t oelus ja j tku pingutes rakendatavuse tutvustamisele;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5)  pilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6)  pilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

7.  ppekorraldus

§ 13. Kohustuslikud ja valikõppeained

- (1) A-v o rkeelena õpitakse inglise keelt.
- (2) B-v o rkeelena õpitakse vene või saksa keelt. Valiku teevad õpilased koos vanematega 5. klassi lõpus. Vastavalt valikutele otsustab kool, millised õpperühmad avatakse.
- (3) Kooli valikõppeained on
  - 1) maleõpetus, 2.-4. klassis, 1 õppetund nädalas;
  - 2) informaatika, 5. klassis, 2 õppetundi nädalas;
  - 3) karj ari petus, 7. klassis, 1 õppetund nädalas.

§ 14. Läbivad teemad

- (1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (2) Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige
  - 1)  pikeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja f silsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärke;
  - 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aine ppesse sobivad teemak sitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja  lekooolilisi projekte.  ppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
  - 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
  - 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid l imivas loovt os –  pilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovt o valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või r hmat ona;
  - 5) korraldades võimaluse korral koost os kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodaniku hendustega klassiv list

õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

(3) Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad on järgmised:

- 1) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotleme õpilaste kujunemist isiksusteks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- 2) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotleme õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- 3) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotleme õpilaste kujunemist aktiivseteks ning vastutustundlikeks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeteks, kes mõistavad ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunnevad end ühiskonnaliikmena ning toetuvad oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- 4) kultuuriline identiteet – taotleme õpilaste kujunemist kultuuriteadlikeks inimesteks, kes mõistavad kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustavad omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt sallivad ja koostööaldis;
- 5) teabekeskond – taotleme õpilaste kujunemist teabeteadlikeks inimesteks, kes tajuvad ja teadvustavad ümbritsevat teabekeskonda, suudavad seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud kommunikatsioonieetika järgi;
- 6) tehnoloogia ja innovatsioon – taotleme õpilaste kujunemist uuendusaltideks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavateks inimesteks, kes tulevad toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas;
- 7) tervis ja ohutus – taotleme õpilaste kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveteks ühiskonnaliikmeteks, kes on võimelised järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 8) väärtused ja kõlblus – taotleme õpilaste kujunemist kõlbliselt arenenud inimesteks, kes tunnevad ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgivad neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkuvad vajaduse korral oma võimaluste piires.

§ 15. Õppe ja kasvatus korralduse alused, loovtöö korraldamise põhimõtted.

- (1) Õppe ja kasvatus korralduses lähtume riikliku õppekavas esitatud nõuetest.
- (2) Kooli õppekeel on eesti keel.
- (3) Kõiki õppeaineid õpetame kogu õppeaasta vältel. Tehnoloogiaõpetuse ja käsitöö õppegruppide vahetus toimub jaanuarikuus. 9. klassis valib õpilane kas tehnoloogiaõpetuse õppegrupi või käsitöö ja kodunduse õppegrupi ning õppegruppide vahetust õppeaasta keskel ei toimu. Mõlemas õppegrupis õpitakse tehnoloogiaõpetust, käsitööd ja kodundust lõimitult. Lõputunnistusele läheb nii 9. klassis valitud õppegrupi aine lõpuhinne kui ka teise aine 8. klassi õppegrupi aastahinne.
- (4) Õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatakse tegevused kavandatakse ja viiakse läbi üldpädevuste arendamiseks ka õppe mitmekesistamiseks. Nendeks võivad olla:

aineteüleled lõiminguprojektid; projektõpe koostöös teiste asutustega; õuesõpe; muuseumiõpe; haridusprogrammis osalemine; õppekäik; õppekursioon, huvitegevus koolis; loengud; külalisõpetajad; nõustamine, sh karjäärinõustamine; vestlusringid; töövarjutamine; õpilasvahetused; kultuurisündmustest osavõtmine; kontsertide ja esinemiste korraldamine ja osavõtmine; laulu- ja tantsupeol osalemine; spordivõistlustest osavõtmine.

(5) Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Kasutame õppepäeva 5. ja 6. õppetunni pikkusena 75 minutit ilma vahetunnita 2. ja 3. kooliastmes ning üldjuhul on tegemist sama õppeainega.

(6) Vaba tunniressursi kasutamine 5. ja 6. õppetunni 75-minutilisena läbiviimisel (vaba tunniressurss 15 minutit õppepäevas vastavalt tunniplaanile):

- 1) juhendatud õppeks, näiteks individuaaltund, konsultatsioon ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka õpetaja;
- 2) klassijuhatajatunni läbiviimiseks;
- 3) õpilasesinduse tööga seotud tegevusteks;
- 4) läbivate teemade käsitlemiseks;
- 5) üldpädevuste arendamiseks;
- 6) liikumiseks õues (pikk vahetund on õuevahetund).

(7) Tunnijaotusplaan on järgmine:

	1.	2.	3.	I KA	4.	5.	6.	II K A	7.	8.	9.	III KA
Eesti keel	8	8	7	23	6	3	3	12	2	2	2,5	6,5
Kirjandus						2	2	4	2	2	2	6
Eesti keel teise keelena	8*	8*	7*	23	6*	5*	5*	16	4*	4*	4,5*	12,5
A- võõrkeel			3	3	4	4	3	11	3	3	3	9
B-võõrkeel							4	4	3	3	3	9
Matemaatika	4	5	5	14	5	5	5	15	5	5	5	15
Loodusõpetus	2	1	1	3	2	2	3	7	2			2
Geograafia									2	2	1,5	5,5
Bioloogia									1	2	2	5
Keemia										2	2	4
Füüsika										2	2	4
Ajalugu						2	2	4	2	2	2	6
Inimeseõpetus		1	1	2		1	1	2	1	1		2
Ühiskonnaõpetus							1	1			2	2
Muusika	2	2	2	6	2	1	1	4	1	1	1	3
Kunst	1	1	1	3	1	1	1	3	1	1	1	3
Tööõpetus	1	1	1	3								
Käsitöö- ja kodundus					0,5	1	1	2,5	1	1	0,5	2,5
Tehnoloogiaõpetus					0,5	1	1	2,5	1	1	0,5	2,5
Kehaline kasvatus	2	3	3	8	3	3	2	8	2	2	2	6
Maleõpetus		1	1	2	1			1				
Informaatika						2		2				
Karjääriõpetus									1			1

Maksimaalne nädala koormus/	20	23	25		25	28	30		30	32	32	
Lubatud maksimaalne nädalane koormus	20	23	25		25	28	30		30	32	32	

(8) Õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Riikliku õppekava §15 lõige 4 määrab põhikooli I kooliastmes kaheksa, II kooliastmes kümne ja III kooliastmes nelja nädalatunni kasutamise kooli õppekavas. Kooli poolt kasutatav nädalatundide jaotus on järgmine:

1) I kooliastmes on kunstiaineid 9 tundi ehk 1,5 tundi vähem; tehnoloogiaainet (tööõpetus) 3 tundi ehk 1,5 tundi vähem. Eesti keeles on 4 ja matemaatikas 4 täiendavat tundi.

Kunstiaineid ja tööõpetust on vähendatud, sest I kooliastmes käsitletakse kunstiainete ja tööõpetuse aine õppesisu lõimitult ka eesti keeles, matemaatikas, loodus- ja inimeseõpetuses ning kehalises kasvatuses: õpilane uurib, loob ja selgitab visuaalseid pilte, jooniseid ning sümboleid (nt sildid, liiklusmärgid, kaardid, õpikute illustatsioonid, multifilmide ja arvutimängude pildiline külg, reklaam linnaruumis ja meedias, riietus, kaupluste vaateaknad, veebikeskkonnad); teab säästlikkuse ja kestlikkuse tähtsust; teab, kes on autor; loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne); otsib infot erinevatest etteantud allikatest;

Eesti keeles on I kooliastmes 4 täiendavat tundi, et toetada lugemisoskust, eneseväljendusoskust ja lugemishuvi.

Matemaatikas on I kooliastmes 4 täiendavat tundi, et arendada arvutamisoskust, loogilist mõtlemist, probleemi lahendamise oskust ning omandada rahatarkuse algteadmised.

Kooli omapära ja traditsioon on kooli valikaine maleõpetus, 2 täiendavat õppetundi nädalas. Maleõpetuse käigus toetatakse õpilase loova ja kriitilise mõtlemise arengut, mälu ja strateegilist mõtlemist.

2) II kooliastmes 2 täiendavat tundi matemaatikas; 1 täiendav tund eesti keeles ja kirjanduses; 3 täiendavat tundi võõrkeeles, vastavalt 2 tundi A-võõrkeeles (inglise keel) ja 1 tund B-võõrkeeles (vene või saksa keel); 1 täiendav tund sotsiaalainetes (ajaloos); 2 täiendavat tundi valikaines informaatika; 1 täiendav tund valikaines maleõpetus.

Matemaatikas on II kooliastmes 2 täiendavat tundi, et käsitleda rahatarkuse teemasid ning toetada probleemülesannete lahendamisoskuse kujunemist.

Eesti keeles ja kirjanduses on II kooliastmes 1 täiendav tund, et tõhusamalt toetada õpilase kirjandushuvi ja lugejavõimete arengut.

A-võõrkeeles (inglise keel) on II kooliastmes 2 täiendavat tundi, et toetada õpitava keele laialdasemate kultuurialaste teadmiste teket ja kinnistumist.

B-võõrkeeles (vene keel või saksa keel) on II kooliastmes 1 täiendav tund, et toetada õpioskuste arendamist, sealhulgas arendada õpilase oskust seada endale õpieesmärke.

Ajaloo on II kooliastmes (5. klassis) 1 täiendav tund. 5. klassi ajalooõpetuse eesmärk on tekitada õpilases huvi ajaloo õppimise vastu. Täiendavat tundi kasutatakse

õppekäikudel käimiseks, külalistega kohtumiseks, lisamaterjali läbimiseks ning üldlase silmaringi laiendamiseks.

Kool pakub II kooliastmes (5. klassis) 2 täiendava tunni ulatuses valikainet informaatika, et arendada õpilaste digipädevust sihipäraselt ning järjekindlalt ning kujundada info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaalase turvalisusega seotud teadmisi ja hoiakuid.

Valikaines maleõpetuses on II kooliastmes 1 täiendav tund, et toetada strateegilist mõtlemise ning analüüsioskuse arengut.

- 3) III kooliastmes 2 täiendavat tundi matemaatikas, 0,5 täiendavat tundi eesti keeles ja kirjanduses, 0,5 täiendavat tundi loodusainetes (geograafias), 1 täiendav tund valikaines karjääriõpetus. Täiendavate tundide vajadus eesti keeles ja kirjanduses ning matemaatikas on vajalik põhikooli jooksul saadud teadmiste põhjalikumaks kordamiseks, kinnistamiseks ning õpilaste tõhusamaks ettevalmistuseks põhikooli lõpueksamite sooritamiseks.

Matemaatikas on III kooliastmes 2 täiendavat tundi, et kinnistada põhikoolis õpitut ning käsitleda rahatarkuse teemasid.

Eesti keeles ja kirjanduses on III kooliastmes (9. klassis) 0,5 täiendavat tundi, et kinnistada põhikoolis õpitut ning võimaldada lisaega kui ressursi kirjalike tööde kirjutamiseks ja analüüsiks.

Geograafias on III kooliastmes (9. klassis) 0,5 täiendavat tundi, et viia läbi põhjalikumalt uurimuslikku õpet, mille käigus arenevad õpilaste probleemilahendamise- ja uurimisoskused.

- (9) III kooliastmes, üldjuhul 8. klassis, sooritavad õpilased läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö. Loovtööna mõistame õpilase enda poolt välja mõeldud, kavandatud, teostatud ja kaitstud (esitletud) tööd. Loovtööd ei hinnata numbriliselt. Loovtöö temaatika valivad õpilased. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele. Loovtöö sooritamise on põhikooli lõpetamise tingimuseks.

Loovtööks võib olla

- 1) uurimus;
- 2) kunsti-, käsitöö- või tehnoloogiaõpetuse projekt;
- 3) video- või IT-projekt;
- 4) õppematerjali (audiovisuaalse või elektroonilise) loomine;
- 5) pikaajalist ettevalmistust nõudvast piirkondlikust, vabariiklikust või rahvusvahelisest õpilasvõistlusest või konkursist osavõtt;
- 6) konkursi, kontserdi, võistluse, konverentsi või mõne muu ülekoollilise ürituse kavandamine ja korraldamine;
- 7) kirjutatud ja lavastatud etendus, tantsu-, laulu- või *show*-programm;
- 8) omaloominguline kava;
- 9) loodusvaatlused;
- 10) maali, foto või mõni muu kujutava kunsti näitus;
- 11) õpilasfirma;
- 12) projekt;
- 13) muu loomingu tegevus.

Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt. Õpilased sooritavad loovtöö, kui esitavad loovtööpäeviku, mis sisaldab töö kavandit, tegevusplaani, grupitöö puhul tööjaotust ja ajakava, on valmistanud loovtöö ning esitlenud seda teistele. Loovtöö üldkoordinaator koolis on õppealajuhataja, kuid loovtöö tegemist suunab klassijuhataja, kes tutvustab loovtöö sooritamise protsessi õpilastele esimese trimestri alguses. Õpilaste poolt valitud teemad fikseeritakse enne sügisese koolivaheaja algust. Vähemalt üks töö juhendaja on meie kooli töötaja. Pärast teema valimist avab õpilane loovtöö päeviku, kuhu kannab järgmised andmed:

- 1) töö teema;
- 2) töö sooritaja/sooritajad;
- 3) juhendaja/juhendajad;
- 4) loovtöö eesmärgid;
- 5) planeeritavad tegevused ja ülesanded, mis on vajalikud töö sooritamiseks;
- 6) töö sooritamise ajakava;
- 7) sooritatud tegevused;
- 8) töö analüüsi/hinnangu.

Enne töö esitlemist (kaitsmist) esitab õpilane töö juhendaja(te)le ülevaatamiseks. Loovtööde esitlused toimuvad üldjuhul aprillikuus. Loovtöö tagasisidestamisel võetakse aluseks loovtöö idee, sisu, tööprotsess, vormistus ja esitlemine. Loovtöö teema kantakse lõputunnistusele.

(10) Mitteformaalse õppe arvestamine õppe- ja/või huvitegevuse osana:

- 1) Kooliväliseks õppe- ja huvitegevuseks loetakse tegevusi, mis ei ole korraldatud Paide Hillar Hanssoo Põhikooli poolt. Arvestatakse Eesti või välisriigi kõrgkoolides, kutsekoolides, üldhariduskoolides, huvikoolides, huviringides või muudes formaalse- ja mitteformaalse õppega tegelevates asutustes läbitud juhendatud tegevust.
- 2) Mitteformaalse õppena arvestatakse õppetegevust huvi-, kunsti- ja muusikakoolis, sporditreeninguid ja teisi huviringe.
- 3) Juhendamata ja/või iseseisevat õppe- ja huvitegevust ei arvestata mitteformaalse õppena, v.a vaba juurdepääsuga e-kursused (nn MOOC-kursused) kõrgkoolide juures ja tunnustatud platvormidel (nt. Coursera, edX), mille läbimisel antakse tunnistus ning mille maht vastab vähemalt 35 õppetunnile (1 õppetund on arvestuslikult 45 minutit).
- 4) Kool ei hüvita õpilase mitteformaalõppes toimuva õppe- ja huvitegevuse tasu.
- 5) Õpilasel ja tema vanemal on õigus taotleda mitteformaalse õppe arvestamist kohustusliku õppeaine osana esitades selleks kooli direktorile avalduse.
- 6) Taotlusprotsessi esimese sammuna konsulteerib õpilane õppealajuhatajaga, kas plaanitav tegevus on arvestamiseks sobilik. Otsuse teeb direktori poolt koostatud komisjon. Taotlus tuleb esitada hiljemalt 25. augustiks enne uue õppeaasta algust.
- 7) Kokkulepe sobivuse korral plaanitava tegevuse arvestamiseks vormistatakse kirjalikult ja see peab olema sõlmitud enne tegevuse algust. Pikaajalise tegevuse puhul algab tegevuse arvestus kokkuleppe sõlmimise hetkest.
- 8) Vajadusel vormistatakse õpilasele e-päevikus eraldi vastava õppeaine päevik.
- 9) Mitteformaalse õppe lõpetamisel, hiljemalt õppeaasta lõpus, lisatakse e-päevikusse viide õpilase eneserefleksioonile ja juhendaja kinnitusele (kursuse läbimist tõendav tunnistus või tõend).

- 10) Nõuetekohaselt täidetud taotluse ja vastavalt kokkuleppele sooritatud tegevuse korral sisestatakse e-päevikus tulemus "arvestatud". Sooritamata jäänud tegevuse korral sisestatakse e-päevikusse tulemus "mittearvestatud".
- 11) Õpilane ja lapsevanem vastutavad kõigi esitatud dokumentide ja muude esitatud materjalide õigsuse eest.
- 12) Koolivälise õppe- ja huvitegevusega seoses tekkivad küsimused ja eriolukorrad lahendab direktori poolt moodustatud komisjon. Vajadusel kaasab komisjon küsimuste lahendamisse teisi vastava ala asjatundjaid. Komisjonil on õigus paluda õpilaselt ja tema vanemalt täiendavat informatsiooni seoses planeeritava tegevusega.

§ 16. Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

- (1) Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt nende vajadustele, selgitavad välja õpilaste individuaalsed õpivajadused, valivad sobivad õppemeetodid ning korraldavad diferentseeritud õpet. Tagame täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde õpilastele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel.
- (2) Nõustame vajaduse korral vanemaid õpilaste arengu toetamise ja kodus õppimise osas.
- (3) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. Arenguvestlusel osalevad vanem ja klassijuhataja ning 2. ja 3. kooliastmes ka õpilane. Arenguvestluse korraldaja võib kaasata tugispetsialiste.
- (4) Pikapäevarühma moodustame 1. klassi õpilastele, kes vajavad järelevalvet või abi koduste ülesannete täitmisel.
- (5) Korraldame õpilaste ja vanemate edasiõppimisvõimalustest teavitamist ning tagame õpilastele karjääriteenuste (karjääriõppe, -info või -nõustamise) kättesaadavuse. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine on määratud karjääriõppe korraldamise kavas, mis on õppekava osa.
- (6) Tagame õpilastele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korralduse ja planeeritavad üritused teeb õpetaja õpilasele teatavaks trimestri algul.

§ 17. Haridusliku erivajadusega õpilase õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste kord

- (1) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEV-koordinaator) korraldab koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks ning koordineerib koolivälises võrgustikutöös osalemist.
- (2) Kooli tugimeeskonda kuuluvad HEV-koordinaator, koolipsühholoog, sotsiaalpedagoog ja õppealajuhataja. Juhtumipõhiselt tehakse koostööd teiste koolisiseste ja -väliste erialaspetsialistidega.
- (3) Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks (abivajavale õpilasele ja/või andekale) või tema varasema õpi- või töökogemuse arvestamiseks kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemaga teha muudatusi või kohandusi

õppesisus, õppekoormuses, õppekorralduses ja õppekeskkonnas, kui sellega ei kaasne õppeaja muutumist võrreldes nominaalse õppeajaga ega riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamist või asendamist.

- (4) Hariduslike erivajadustega õpilasi võib hinnata diferentseeritult.
- (5) Kui koolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, korraldame võimalusel õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet „Eesti keel teise keelena” ainekava alusel.
- (6) Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul loobuda vanema taotlusel B-võõrkeele õppest. Õpilase õppe toetamiseks võime kasutada § 15 lõikes 4 nimetatud tunniressurssi.
- (7) Hariduslike erivajadustega õpilasele koostatakse vastavalt vajadusele individuaalne õppekava, tagatakse logopeediline ja/või eripedagoogiline õpiabi, ainealane õpiabi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Kokkulepe vormistatakse kooli ja õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema vahel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil.
- (8) Individuaalse arengu jälgimise kaardi avab kooli Stuudiumis HEV-koordinaator, seda täidavad klassijuhataja, aineõpetajad, samuti eripedagoog, õpiabiõpetaja ja vajadusel ka teised tugispetsialistid. Kaardi täitmist kontrollib kooli HEV-koordinaator. Täielikult täidetud individuaalse arengu jälgimise kaart on kättesaadav õpilase klassijuhatajale, aineõpetajatele ja kooli tugispetsialistidele ning vaatamiseks lapsevanemale.
- (9) Nõustamine ja õpiabi esmatasandil:
  - 1) Aineõpetajapoolne märkamine, õpilase esialgne toetamine ainekonsultatsiooni tunnis. Õpilasele, kellel on trimestrihinne mitterahuldav, määrab õpetaja konsultatsiooni vastavas õppeaines.
  - 2) Õpilast toetatakse üldtoe raames, rakendatud meetmed kajastatakse individuaalse arengu jälgimise kaardil.
  - 3) Kool koostab õpilasele individuaalse õppekava juhul, kui:
    1. õpilasele rakendatakse õppekorraldust, mille puhul õpilane on väga vähesel määral kaasatud klassis läbiviidavasse õppesse;
    2. õpilase õppekava erineb klassile koostatud õppekavast;
    3. õpilase klassi läbimise aega või nominaalset õppeaega muudetakse;
    4. kooliväline nõustamismeeskond on andnud õpilase arengu toetamiseks soovitusi vähendada või asendada riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemusi või vabastada õpilane kohustusliku õppeaine õppimisest.
- (10) Kooli tugispetsialistide abi rakendamine, kui esmane sekkumine ei ole aidanud ja õpilasel on jätkuvalt raskused ühes või mitmes aines (teine tasand):
  - 1) Uuringute läbiviimine koolis töötavate tugispetsialistide poolt (õpilase vajaduste, pädevuste ja potentsiaali väljaselgitamine).
  - 2) Arutelu ja nõustamine koostöökohtumisel, õpilasele õige tugimeetme leidmine, õpilase ja vanema nõustamine.
  - 3) Õpiabitunnist osavõtu määramine:
    1. Õpiabirühma võetakse vastu õpilased, kellel on tekkinud mahajäämus õpitulemuste saavutamisel.
    2. Õpilane võetakse õpiabirühma aineõpetajate ettepanekul, lapsevanema nõusolekul ja kooli direktori otsusel.

3. Rühma kuuluvad õpilased selgitatakse välja õppeaasta esimestel nädalatel koostöös aineõpetajate ja klassijuhatajaga. Vajadusel lisatakse õpilasi õpiabirühma juurde ja arvatakse sealt välja ka õppeaasta jooksul.
  4. Õpiabi tunnis arendatakse kognitiivseid oskusi, kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumisi ning kinnistatakse ainealaseid teadmisi.
  5. Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel esinevad raskused või pärast õppetunde.
  6. Õpiabi viiakse läbi kas rühmatunnina või individuaalselt.
- 4) Nõustamine sotsiaalpedagoogi poolt. Sotsiaalpedagoog nõustab õpilasi, vanemaid ja õpetajaid sotsiaalsete probleemide valdkonnas: käitumis- ja suhtlemisraskused; kiusamine; koolivägivald; koolikohustuse mittetäitmine; halb õppeedukus. Sotsiaalpedagoog aitab leida lahendusi, analüüsida, planeerida ning olukordi hinnata.
  - 5) Õpilaste, vanemate ja pereliikmete nõustamine psühholoogi poolt. Psühholoog osaleb koostöös teiste spetsialistidega (klassijuhataja, aineõpetaja, sotsiaalpedagoog, meditsiinitöötaja, õppealajuhataja) õpilase paremaks toimetulekuks vajaliku tegevusplaani koostamisel ja toimimise tagamisel.
  - 6) Käitumise tugikava rakendamine õpilasele õpi- või sotsiaalsete oskuste omandamiseks.
  - 7) Täiendava õppetöö määramine õpilasele, kelle õpitulemused kokkuvõtvalt (aastahinne) on ühes või mitmes õppeaines on mitterahuldavad.
- (11) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusi rakendatakse juhul, kui teise taseme meetmed ei ole andnud soovitud tulemust ja õpilasel on jätkuvalt raskused ühes või mitmes aines (kolmas tasand):
- 1) Kolmas tasand kaasab kooliväliseid tugisüsteeme, milleks on suunamine erispetsialistide konsultatsioonile või uuringutele ja koolivälisesse nõustamismeeskonda.
  - 2) Koolivälise nõustamismeeskonna soovituse kohaselt ja vanema kirjalikul nõusolekul rakendab kool õpilasele tõhustatud tuge või erituge, terviseseisundist tulenevat koduõpet, koolikohustuslikule õpilasele mittestatsionaarset õpet, vähendab ja asendab riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemusi ühes või mitmes aines, soovitab lihtsustatud õpet või vabastab õpilase kohustusliku õppeaine õppimisest.
  - 3) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitus kantakse hariduse infosüsteemi pärast seda, kui vanem on andnud nõusoleku soovituse rakendamiseks. Nõusolek esitatakse kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.
- (12) Koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel tõhustatud tuge ja erituge saavate õpilaste õppekorraldus:
- 1) Õpet viiakse läbi kas tavaklassi tingimustes, väikeklassis, individuaalselt või erinevaid vorme kombineerides õpilase individuaalsusest lähtuvalt.
  - 2) Õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat struktureeritud õppekorraldust, õppemetoodikat ja jõukohast õppevara ning vajadusel tagatakse õpilasele tugispetsialistide abi.
  - 3) Igale õpilasele koostatakse õppeaasta alguses või hiljemalt 2 nädalat pärast tema eriklassi suunamist individuaalne õppekava (IÕK).
  - 4) IÕK koostamises osalevad klassijuhataja, aineõpetajad, kaasatud tugispetsialistid ja lapsevanem.

IÕK koostamist ja vormistamist koordineerib HEV-koordinaator. IÕK kinnitatakse direktori käskkirjaga.

8. Õpilase arengu, õppimise toetamise ja hindamise korraldus. Klassi ja põhikooli lõpetamine

§ 18. Hindamine

- (1) Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.
- (2) Hindamise eesmärk on:
  - 1) toetada õpilase arengut;
  - 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
  - 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
  - 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist ja suunata õpilast edasise haridustee valikul;
  - 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
  - 6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning põhikooli lõpetamise otsuse tegemiseks.
- (3) Õpilase teadmiste ja oskuste hindamisel lähtutakse kooli õppekavaga esitatud nõudmistest teadmistele ja oskustele.
- (4) Individuaalse õppekava puhul arvestatakse õpilase hindamisel individuaalses õppekavas sätestatud erisusi.

§ 19. Kujundav hindamine

- (1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.
- (2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.
- (3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmäärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

- (4) Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

§ 20. Hinnetest ja hinnangutest teavitamine

- (1) Kool teavitab õpilast ja vanemat hindamise korraldusest koolis ning õpilasele pandud hinnetest ja antud hinnangutest. Hindamise põhimõtteid ja korda tutvustavad õpilasele klassijuhataja ja aineõpetajad. Teavitamise kord on sätestatud kooli kodukorras.
- (2) Õpilasele pandud hinnetest ja antud hinnangutest informeeritakse lapsevanemat e-päeviku kaudu.
- (3) Õpilasel on õigus saada vastavalt klassi- või aineõpetajalt teavet oma hinnete kohta.
- (4) Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.

§ 21. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka põhiteema lõppedes. Õpetaja hindab õpilase teadmisi suuliste vastuste, kirjalike või praktiliste tööde põhjal.
- (2) Õppeaasta algul teeb aineõpetaja õpilastele teatavaks nõutavad teadmised ja oskused õppeaines, nende hindamise aja ja vormi.
- (3) Õpitulemuste omandamist kontrollivate kirjalike tööde (kontrolltööde) aeg märgitakse e-päevikusse.
- (4) 1. klassi õpilasele antakse tagasiside õpitulemuste kohta iga trimestri lõpus sõnaliste kirjalike hinnangute alusel. Sõnaline hinnang:
  - 1) aitab mõista edusamme, puudujääke, ergutab õpilasi paremini õppima;
  - 2) arvestab õpilase individuaalseid iseärasusi, püüdlusi ja suhtumist õppetöösse, kaaslastesse, endasse;
  - 3) antakse õpilasele kohe õppeprotsessi käigus, kui õpilane on ülesande lõpetanud;
  - 4) võimaldab anda hinnangu õppeprotsessile ka õpilasel endal;
  - 5) sisaldab kooliastme pädevuste kujunemist, õpioskuste kujunemist, õpiprotsessis osalemist, õpitulemusi, edusamme, arendamist vajavaid oskusi, vajakajäämisi teadmistes.
- (5) Kehalisest kasvatuses vabastatud õpilasele annab õpetaja olenevalt olukorrast eraldi ülesande (selleks võib olla ka kirjalik töö), mille eest on võimalik õpilast hinnata.
- (6) Male- ja karjääriõpetuses kasutatakse mitteeristavat (arvestatud/mittearvestatud) hindamist.
- (7) 2.–9. klassides kasutatakse õpilase teadmiste ja oskuste hindamisel numbrilist hindamist viie palli süsteemis:
  - 1) hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

- 2) hindegga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
  - 3) hindegga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
  - 4) hindegga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
  - 5) hindegga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.
- (8) Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegga „4” 75–89%, hindegga „3” 50–74%, hindegga „2” 20–49% ning hindegga „1” 0–19%.
  - (9) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine õpilase poolt, võib vastavat suulist vastust (esitust), kirjalikku või praktilist tööd, praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegga „nõrk“.
  - (10) Õpilasele, kes on tulnud muukeelsest õppes üle eestikeelsele õppele, antakse vajadusel esimesel eesti keeles õppimise aastal tagasiside õpitulemuste kohta iga trimestri lõpus sõnaliste kirjalike hinnangute alusel. Vajadusel rakendatakse vanema nõusolekul sõnaliste hinnangute andmist pikemalt kui ühe õppeaasta jooksul. 9. klassi õpilast hinnatakse õppeaasta lõpus numbriliselt.

§ 22. Järelevastamine ja järeltööde sooritamise kord

- (1) Järelevastamise ja järeltöö hindamisel lähtub õpetaja alljärgnevast:
  - 1) Kui õpilase järelevastamise põhjus on põhjendatud (haigus, võistlustel osalemine vms), siis hindab õpetaja õpilase teadmisi ja oskusi alates maksimaalsest hindest st hindest „väga hea“;
  - 2) Õpetajal on kohustus üks kord õpilane järelevastamisele võtta. Võimalik on täiendav vastamine kokkuleppel õpetajaga.
- (2) Õpilasel on järelevastamiseks ja/või järeltöö sooritamiseks aega 10 tööpäeva või mõjuvatel põhjustel kokkuleppel õpetajaga, alates hinde teadasaamisest e-päeviku kaudu/õpetaja kirjalikus vormis hinde teatamisest.

§ 23. Kokkuvõttev hindamine

- (1) Õppeperiood jaotatakse kokkuvõtva hindamise mõttes trimestriteks. Kuupäevaliselt määratakse trimestri alguse ja lõpu aeg direktori käskkirjaga enne uue õppeaasta algust

- (2) Kokkuvõttev hinne on õppeaine trimestri- ja aastahinne.
- (3) Kui õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse õppeaine aastahinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.
- (4) 1.–3. kooliastmel hinnatakse õpilase õpitulemusi vastavas õppeaines kokkuvõtvalt trimestri- ja aastahindega. 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena kord õppeaastas toimuvat kirjeldavate sõnaliste kokkuvõtivate hinnangute andmist, kus kajastub taotletud õpitulemuste saavutus.
- (5) Trimestrihinne pannakse välja perioodi jooksul saadud hinnete alusel. Kui õppeaines on kuni 1 tund nädalas, peab õpilast hindama vähemalt ühel trimestril. Aastahinne pannakse välja antud õppeaasta jooksul saadud trimestrihinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
- (6) Õpilasele, kelle trimestrihinne on „puudulik“ või „nõrk“, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, määratakse selles õppeaines individuaalne õppekava või mõni muu tugisüsteem (õpiabirühm, aineõpetaja konsultatsioon), et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (7) Kui õppeaine trimestrihinne on jäänud välja panemata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, loetakse aastahinde väljapanekul antud trimestri vältel omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk“.
- (8) Kui õpilane on hindamata pikaajalise haiguse tõttu, siis hinnatakse õpilast kokkuvõtvalt trimestrihinnete alusel.
- (9) Kui õpilane ei ole koolikohustust täitnud, jääb ta hindamata. Eriolukorras (õppimine välismaal, ületulek teisest koolist, pikaajaline haigus vms) määratakse õpilasele individuaalne õppekava ja tähtaeg selle täitmiseks.
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja hiljemalt 1. juuniks, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

§ 24. Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine

- (1) Õpilase käitumise ja hoolsuse tagasisidestamise eesmärk on suunata õpilast järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, täitma kooli kodukorra nõudeid ning motiveerima õpilast hoolikalt täitma õppeülesandeid.
- (2) Õpilase käitumise tagasisidestamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis.
- (3) Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine toimub suuliselt või e-päevikus kirjalikult märkamiste ja tunnustamise kaudu. Õpilasele antud tagasisidet arutatakse arenguveestlusel.
- (4) Käitumise ja hoolsuse tagasisidestamise põhimõtteid tutvustab õpilasele klassijuhataja.
- (5) Lapsevanemal on õigus saada teavet õpilase käitumise ja hoolsuse tagasisidestamise kohta.

§ 25. Hinde ja hinnangute vaidlustamise kord

- (1) Õpilane või vanem võib kümne tööpäeva jooksul pärast hinde teadasaamist õpilasele pandud hinnet vaidlustada.
- (2) Vaidlustus koos põhjendusega esitatakse kirjalikus vormis kooli direktorile. Direktor teeb taotluse alusel otsuse Haldusmenetluse seaduses sätestatud tähtaja jooksul ning teavitab sellest taotluse esitajat viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

§ 26. Õpilase järgmise klassi üleviimine, täiendavale õppetööle jätmine ja klassikursuse kordamine

- (1) Õpilase järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle või klassikursust kordama jätmise otsustab kooli õppenõukogu aastahinnete alusel. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne viimase õppe trimestri lõppu. Õpilaste järgmise klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
- (2) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles trimestrihinnete põhjal tuleks välja panna aastahinne „puudulik“ või „nõrk“.
- (3) Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane pärast õppeperioodi lõppu õppenõukogu otsusega 10 õppepäevaks. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast viimase õppe trimestri lõppu.
- (4) Täiendavale õppetööle jäetud õpilane täidab õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, mis toetavad nõutavate teadmiste ja oskuste omandamist õppeaines.
- (5) Täiendava õppetöö tulemusi hinnatakse.
- (6) Pärast täiendavat õppetööd pannakse välja aastahinne.
- (7) Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmise klassi üle hiljemalt 30. augustiks.
- (8) Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamais õppeaines pandud välja aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud.
- (9) Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisele õpilase või tema seadusliku esindaja. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.
- (10) Tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmise klassi üleviimise ajaks.

§ 27. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetanuks ning õppekava kõik õpitulemused omandanuks peetakse õpilast, kelle õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad“ või „arvestatud“, kes on kolmandas kooliastmes teinud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt 50 protsendile maksimaalsest tulemusest eesti keele eksami, matemaatikaeksami ja ühe eksami omal valikul.

- (2) Õpilane, kes õpib eesti keelt teise keelena, võib eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena ühtsete ülesannetega lõpueksami, mis on ühitatud eesti keele B1- või B2-keeleoskustasemega või testide andmekogus läbiviidava eksami korral ühtsete ülesannetega üle kahe keeleoskustaseme (B1/B2) lõpueksamiga.
- (3) Õpilane, kelle emakeel Eesti hariduse infosüsteemi kantud andmete alusel ei ole eesti keel ja kes on asunud hiljemalt 2023/2024. õppeaastal õppima eesti keele ainekava alusel, võib sooritada põhikooli lõpetamiseks eesti keele või eesti keele teise keelena eksami.
- (4) Põhikooli lõpetanuks võib õppekava kõiki õpitulemusi omandamata õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on kuni kaks lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- (5) Põhikooli lõpetanuks võib õppekava kõiki õpitulemusi omandamata õpilase või piiratud teovõimega õpilase seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele, kellel on:
  - 1) kuni kahes õppeaines „nõrk” või „puudulik” viimane aastahinne;
  - 2) ühes õppeaines „nõrk” või „puudulik” aastahinne ning kes on ühe lõpueksami sooritanud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest. „Nõrk” või „puudulik” aastahinne ja sooritus alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest lõpueksamil ei tohi olla samas õppeaines;
  - 3) kolm lõpueksamit sooritatud tulemusele alla 50 protsendi maksimaalsest tulemusest.
- (6) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.
- (7) Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

9. Kooli õppekava uuendamine ja täiendamine

§28 Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise protsessis osalevad õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud.
- (2) Õppekava uuendamisega seotud küsimused arutatakse läbi õppenõukogus, hoolekogus ja õpilasesinduses.
- (3) Kooli õppekava kehtestab ja vajadusel uuendamise algatab kooli direktor.